ЗМІСТ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ АВІАЦІЙНОЇ ТА КОСМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

КОЗАК Р.О. - аспірант, Харківський національний університет внутрішніх справ

УДК 342.951(477):629.7
DOI: https://doi.org/10.71404/EP.2025.2.27

У статті здійснено дослідження сутності та змісту поняття державної політики у сфері авіаційної та космічної промисловості в умовах правового режиму воєнного стану, а також проведено аналіз наповнення стратегічних напрямів державної політики в цьому напрямі. Акцентовано увагу на теоретико-правових засадах державної політики у сфері авіаційної та космічної промисловості з урахуванням сучасних викликів. Окреслено роль держави у створенні сприятливого нормативно-правового та інституційного середовища для розвитку високотехнологічного виробництва, залучення інвестицій, модернізації та науково-технічного забезпечення підприємств. Обґрунтовано необхідність формування ефективної кадрової політики, забезпечення безпеки виробничих потужностей та інтеграції до глобального економічного простору. Зроблено висновки щодо значення якісної та ефективної аналітичної діяльності під час формування стратегічних, планових та програмних документів, які формують державну політику в досліджуваній сфері.

Державна політика України перебуває у стані кардинальних та рушійних змін. Авжеж, головним фактором, що впливає на соціально-політичний стан та економічну ситуацію в країні, є воєнні дій та правовий режим воєнного стану. Авіаційна та космічна промисловість є стрижнем національної економіки України, тим більше, що наша держава має закінчений цикл виробництва та обслуговування авіаційної та космічної техніки.

Перегляд та структурне наповнення державної політики в цій сфері викликане переважно тим, що Україна, маючи науково-дослідницький, конструкторський та виробничий потенціал, щороку втрачає потенціал лідерства в гонці виробництва авіаційної та космічної техніки, поступаючись переважно через неспроможність реалізувати програми, які визначили як пріоритетні напрямки подальшої діяльності. Зниження конкурентоспроможності в цих галузях прямо пропорційно впливає на подальший розвиток, адже головною запорукою авіаційної та космічної промисловості є попит на результати виробництва. Тому серед кінцевих ідей державної політики в досліджуваній сфері має бути створена умова для досягнення міжнародного рівня якості та зацікавленості інших держав у продуктах виробництва.

Питанню сутності державної політики у сфері авіаційної та космічної промисловості як окремому об'єкту дослідження не приділено значної уваги. Переважна більшість сучасних наукових досліджень стосується більш загальних питань: безпеки польотів (Бухер М.О., Данильчук В.С., Полянська А.Є.), організаційне забезпечення перевезень (Сидоренко К.В., Пестушко В.Ю., Антощишина Н.І.), інвестиційна діяльність та конкурентність авіаційних компаній (Прушківська Е.В., Коваленко Н.О.), особливостей функціонування суб'єктів здій-

снення авіаційної та космічної діяльності (Михальченко О.А., Шемчук В.В. Кирилюк Н.Д., Псюк М.О., Топал Д.І., Юринець Ю.Л.), загальної характеристики космічної галузі та її нормативно-правового регулювання (Кошова С.П., Сорока Л.В., Семеняка В.В., Дєгтяр А.О., Легеза Є.О.), крім того авіаційна та космічна промисловість досліджені в контексті економічної науки та управління підприємствами у фінансово-господарському аспекті.

Метою цієї статі є визначення наповнення поняття державної політики у сфері авіаційної та космічної промисловості в Україні, що дозволить більш ефективно та послідовно здійснювати подальші наукові дослідження нормативно-правового забезпечення цієї сфери, а також визначить пріоритетні напрями подальшого формування державної політики у сфері авіаційної та космічної промисловості.

Виклад основного матеріалу

Державна політика є одним із важливих компонентів життєдіяльності суспільства, оскільки її заходи спрямовуються на поліпшення рівня проживання громадян та гарантування соціальної стабільності країни і її регіонів. Державна політика повинна мати комплексний характер щодо функціонального спрямування на розв'язування взаємопов'язаних політичних і соціально-економічних проблем, своєчасно реагувати на трансформаційні зміни, котрі відбуваються в державі й суспільстві, завжди бути ефективною (оптимальний розподіл владних повноважень між державними органами й організаціями, структурована якість державно-управлінських рішень, цілеспрямованість завдань і заходів), результативною і сприйнятливою населення [1]. З огляду на таке визначення загального поняття варто конкретизувати його до сфери авіаційної та космічної промисловості.

З огляду на те, що державна політики має дуже загальний та всеоб'ємлюючий характер, варто наголошувати на тому, що є її ефективністю. Під останньою розуміємо сукупність якісних та кількісних показників, досягнення яких наближає рівень держави в цілому (якщо ведемо мову про державну політику загалом) до бажаного, того, який був кінцевою метою. Потрібно пам'ятати, що кінцеву мету державної політики неможливо досягти, а визначення ефективності передбачає оцінку «стану держави» на певному етапі розвитку, тобто оцінку ефективності дій за певний період. Методичний підхід до оцінки ефективності державної політики та управління повинен враховувати такі складові, як:

1) експертну оцінку результатів впливу державних органів на державний суверенітет, конкурентоспроможність, економічне зростання, суспільну злагоду та ін.;

2) оцінку чинників та інструментів забезпечення якості надання публічних послуг (використання інструментів та технологій, що підвищують ефективність управлінського впливу, створення умов транспарентності суспільного, у тому числі владного, середовища, раціональності законодавчого поля, відсутність корупції та ін.);

3) ефективність реалізації окремих регуляторних елементів (наприклад, використання бюджетних коштів, управління держборгом та ін.) і діяльності окремих державних органів влади як організацій [2, с. 60].

Оцінка ефективності є дієвим інструментом, метою якого є не просто факт проведення, а проведення реального аналізу проблемних моментів, які впливають на державну політику. Оцінка має проводитись як для визначення негативних аспектів, які мають бути в подальшому усунуті, так і для визначення тих факторів, які чинять позитивний вплив на державну політику, з метою подальшого розвитку цих напрямів.

Ключовим фактором, який потребує оцінки результату, є процес здійснення державної політики органами влади, адже, на відміну від окремих інституцій громадянського суспільства, адаптувати органи влади під актуальні потреби набагато простіше, ніж діяльність інших суб'єктів.

Реалізація державної політики в будь-якій сфері суттєво залежить від моделі організаційно-функціонального її забезпечення. Ситуація видається такою, що, з точки зору декларацій і нормативно-правового забез-

печення державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні робить значні кроки вперед, але слабкими інституційними «ногами» і на хиткому ціннісному ґрунті [3]. Тому головним моментом, якому вкрай важливо приділяти увагу, є удосконалення організаційно-правового забезпечення, форм та методів реалізації напрямів державної політики, а також формування нормативно-правового підґрунтя для розвитку інституційної складової державного управління.

Державна політика є досить загальним та комплексним поняттям, яке має специфічна структуру, та можливість розподілу на види, залежно під сектору економіки або галузі діяльності в державі. Кожен окремий вид (структурна частина) державної політики характеризується окремими, специфічними формами реалізації окремих дій, особливим способом та формою організаційно-правового забезпечення. Тому в контексті нашого дослідження необхідно акцентувати увагу на частині державної політики, такій як промислова політика, а конкретніше на державній політиці у сфері авіаційної та аерокосмічної промисловості.

Якщо аналізувати від загального (державної політики в цілому) до спеціального (державної політики у сфері авіаційної та аерокосмічної промисловості), проміжним об'єктом для визначення змісту та сутності є загалом промислова політика як великий сектор державної економічної політики.

У сучасних умовах промислова політика є важливою складовою стратегії економічного розвитку, що базується на системі відносин між державними органами влади та суб'єктами господарювання, науковими та громадськими організаціями з приводу формування структурно-збалансованої, конкурентоспроможної промисловості, основу якої складає високотехнологічне, наукомістке, екологічно орієнтоване виробництво. В економічно розвинених державах розвиток промисловості є програмованим і забезпечується формуванням та реалізацією відповідної промислової політики [4, с.9]. Саме частиною промислової політики є авіаційна та аерокосмічна промисловість, як частини національної економіки, які також мають відповідати вказаним вимогам. Загалом промислова політика визначає саме напрям, ідеї та специфіку, механізми та процедури здійснення промислового виробництва та забезпечення промисловості всіма необхідними ресурсами для виробництва.

В умовах, коли економічне зростання ототожнюється тільки з науково-технічним прогресом та інтелектуалізацією основних факторів виробництва, коли виробництво, розподіл і використання знань та інформації є головними умовами стійкого економічного розвитку, центральною складовою та цільовою функцією промислової політики стає модернізація реального сектора економіки, що дозволяє сформувати нове інноваційно-технологічне ядро, основою якого є національна інноваційна система [5, с. 92]. А в умовах досить високого національного наукового потенціалу, наявності повного циклу виробництва авіаційної та аерокосмічної техніки, потреби у розвитку нових зразків легкої авіації та безпілотних літальних апаратів, для України стають важливими та актуальними саме формування державної політики з урахуванням «сильних» та актуальних напрямків, а починати необхідно із підтримки модернізації та науково-технічного забезпечення виробничих процесів.

Формування ефективної державної промислової політики буде сприяти розвитку промислового виробництва за рахунок підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на світовому й внутрішньому ринках, що, у свою чергу, забезпечить усебічну інтеграцію українських товаровиробників до світового господарства. При розробленні й реалізації державної промислової політики має враховуватися весь арсенал форм і методів впливу держави на діяльність підприємств промисловості, основні напрями прикладання зусиль регуляторної діяльності та орієнтація на європейські стандарти державного управління [6, с. 108]. Навіть в умовах війни, українське виробництво має можливість залишатися конкурентоспроможним. Однак це не може тривати довгий час без значного перегляду державної політики в окремих сферах та галузях.

Тим часом, сучасний розвиток світової економічної системи відбувається в умовах Четвертої промислової революції, для якої характерні: кардинальне розширення технічних можливостей виробництв, стирання в процесі діяльності бар'єрів між працівником і машиною; інтеграція різних технологій – інформаційних, комп'ютерних, біологічних, нанотехнологій; загальна цифровізація із розвитком штучного інтелекту, хмарних технологій, біг-дати, 3D-друку, блокчейну; роботизація, безпілотні транспортні засоби; створення нових матеріалів, нових екотехнологій в енергетиці, космічній галузі, генній інженерії; розшифровка ДНК людини, представників тваринного світу тощо. Ознакою Четвертої промислової революції є перерозподіл позицій країн у глобальній конкуренції, залежно від того, наскільки вони зможуть використати індустріальні здобутки та інноваційний потенціал для технологічних нововведень. Особливу роль у забезпеченні стабільних темпів розвитку національних економік в умовах глобалізації відіграє стан промисловості країн, їх здатність розвивати наукоємне виробництво, збільшувати науково-технічні розробки, концентруватись на високотехнологічних виробах, що відповідають п'ятому та шостому технологічним укладам, включати національне виробництво в глобальні ланцюги створення доданої вартості тощо [7]. Важливо розуміти, що, крім розвитку та нарощування національного виробництва та забезпечення національних потреб, у першу чергу оборонних, необхідно продовжувати нарощувати експорт результатів національного промислового виробництва, для забезпечення стабільності економіки та «задіяності» у глобальній економіці.

Є. Куріний, досить критично оцінюючи сучасний соціально-політичний стан в Україні, наголошує, що першочергові правові потреби державної політики України під час активної фази війни можна поділити на три стратегічні групи, які стосуються: організації, здійснення оборони країни та забезпечення безпеки на національному та міжнародному рівнях; боротьби з корупцією (насамперед серед представників центрального, регіонального та місцевого рівнів чиновництва); реалізації євроінтеграційних завдань держави [8, с. 83]. Ця позиція, на нашу думку, є досить загальною і не повною мірою відповідає реаліям сьогодення, де головним фактором, поряд із забезпечення національної безпеки і оборони має бути зосередження на соціально-економічному розвитку та стабільності в Україні. Мається на увазі, в умовах війни, вкрай важливим є людський ресурс, а відтак стабільність та благополуччя населення має бути головним чинником та одночасно напрямком спрямування загальної державної політики.

Виходячи із наведеного, головними цілями державної політики загалом має бути забезпечення національної безпеки та оборони, розвиток технологій та інновацій, підвищення економічної ефективності національної промисловості та державної політики в цілому, міжнародне співробітництво та інтеграція в глобальні ринки. Говорячи, про протидію корупції чи будь-яким її проявам, не варто виділяти її в загальний напрям державної політики, а необхідно визнавати, що це є однією з головних проблем цієї політики, з якою постійно необхідно боротися.

У загальних рисах окреслюючи роль держави в розвитку авіаційної та аерокосмічної промисловості, важливо відмітити, що на теперішній час такі великі галузі промисловості не мають конкурентоспроможних приватних фірм чи об'єднань, які можуть створювати конкуренцію державним установам. У той же час, уже досить довго назріває потреба в забезпеченні реальної конкуренції між державним та приватним сектором у сфері авіаційної та аерокосмічної промисловості. Наразі лише одиниці приватних підприємств функціонують у зазначеній галузі і то в частині забезпечення окремих, зазвичай не суто авіаційних технологій, засобів або продуктів. Роль держави полягає не в монополізації виробничих технологій, а у створенні середовища, що підкріплене нормативно, для ефективного та конкурентоспроможного розвитку авіаційної та аерокосмічної промисловості в Україні. Такий вид промисловості має бути

одним із ключових у державі, адже Україна має для цього підґрунтя, наявний повний цикл виробництва; попри велику вартість виробництва це забезпечує нарощування капіталу та підвищує соціально-економічні показники; потреба та актуальність продуктів цієї промисловості ще довгий час займатимуть передові місця в глобальній економіці.

Враховуючи сучасні виклики, що стоять перед Україною, основними напрямками державної політики у сфері авіаційної та аерокосмічної промисловості мають бути: підтримка виробників авіаційної та аерокосмічної продукції; створення сприятливого інвестиційного клімату, для стабільного залучення коштів у ці галузі; освітньо-наукова політика та розвиток кадрів у галузі; регулювання безпеки та екологічних стандартів; забезпечення безпеки цих виробничих потужностей та технологій.

Підтримка виробництва в умовах воєнного стану в Україні, у першу чергу, має проявлятися у створенні законодавчого та організаційного підґрунтя для ефективного функціонування авіаційних та аерокосмічних виробничих підприємств. Так, важливо проводити диверсифікацію виробництва, збільшення кількості виробництва не концентрованих в одному місці, а територіально відокремлених одне від одного. Ще краще, здійснити це не шляхом розосередження однієї компанії, а створення нових, конкурентоспроможних, менших, однак ефективніших з точки зору залучення капіталу установ. Важливо розуміти, що зазвичай усі виробничі потужності мають розміщуватися поруч із об'єктами, які забезпечують ресурсами таке виробництво, однак у воєнний час питання безпеки не дозволяє йти на такий ризик. У цьому випадку збільшення видатків на доставку пропорційне, тобто більш рентабельне, аніж наявність високих ризиків зазнати ворожого удару одразу в декілька ланок виробництва. Регуляторна політика в цій сфері також має бути чіткою та ефективною, адже зазначені умови можуть призвести до необґрунтованого підвищення вартості одного з «ексклюзивних» продуктів.

Висновки

Отже, сутністю державної політики у сфері авіаційної та космічної промисловості варто вважати нормативно визначений комплекс основних засад, ідей, принципів, напрямів діяльності держави в цілому у сфері авіаційної та космічної діяльності, а також у сфері забезпечення функціонування та розвитку авіаційної та космічної промисловості. Метою державної політики у сфері авіаційної та космічної промисловості є забезпечення процесу її відродження та стабільного і послідовного розвитку з урахуванням сучасних соціально-політичних та економічних викликів в Україні.

З огляду на наведене, варто підсумувати, що державна політика у сфері авіаційної та космічної промисловості має містити:

- ключові ідеї подальшого удосконалення;
- засади реалізації запланованих заходів;
- особливості формування та функціонування інституційної складової авіаційної та космічної промисловості, тобто засади діяльності органів, що реалізують політику у сфері авіаційної та космічної промисловості;
- засоби для створення сприятливих умов для залучення інвестицій, у тому числі іноземних;
- форми та методи здійснення ефективної кадрової політики, яка в обов'язковому порядку має включати заходи, спрямовані на розвиток науково-дослідницького та окремо виробничого потенціалу;
- питання залученості до оборонно-промислового комплексу та участь у забезпеченні національної безпеки та оборони України;
- характеристику послідовних заходів до інтеграції національного виробництва на світовий ринок, у тому числі перспективи інтеграції національного законодавства у сфері авіаційної та космічної промисловості до вимог європейської політики у цій сфері.

Формування державної політики у цій сфері має забезпечуватися на основі аналізу здійснених заходів щодо функціонування та розвитку авіаційної та космічної промисловості, а не на загальнонаукових та адміністративних (організаційних) припущеннях. Адже для промисловості важлива фінансова

ефективність та рентабельність, а не порожнє використання ресурсів. Для прикладу варто навести хоча і застарілу аналітику, однак таку, яка підтверджує той факт, що авіаційна та космічна промисловості перебувають у занепаді і продовжують регресувати. «Науково-технічний та технологічний потенціал літакобудівної промисловості знизився, відбувається науково-технологічне відставання від економічно розвинених держав. Результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених Міністерству промислової політики України на розвиток вітчизняної авіаційної промисловості, засвідчили, що діяльність Міністерства промислової політики України у сфері розвитку авіаційної промисловості була непослідовною та недостатньо ефективною. Мета Державної комплексної програми розвитку авіаційної промисловості України до 2010 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2001 № 1665-25, не досягнута [9, с. 69]. Така сама ситуація і з подальшими програмами розвитку авіаційної та космічної промисловості, що підтверджується відповідними звітами.

Організаційно-управлінський, адміністративний аспект має відігравати в процесі формування державної політики найважливіше значення, тому що визначення системи організаційно-управлінського впливу з урахуванням питання відповідальності за досягнуті результати, планування діяльності в галузі, а також досягнення поставлених цілей. Виходячи із цього, головною проблемою сучасного стану державної політики у сфері авіаційної та космічної промисловості є недосконаліть здійснення організаційно-управлінської діяльності в цьому секторі.

Література

1. Лаврук О.В. Сутність поняття державної політики. *Університетські наукові записки* 2018, № 67-68, с. 254-263. URL: https://old.univer.km.ua/visnyk/1803.pdf

2. Луцький М.Г. Трансформація державної політики у сучасних умовах з метою досягнення її ефективності. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. Том 34 (73) № 1. С. 58-62. URL: https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.1/11

3. Андрійчук Т. Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства: проблеми організаційно-функціонального забезпечення. *Політичні дослідження*. 2021. № 2. С. 80-96 DOI: 10.53317/2786-4774-2021-2-4

4. Промислова політика як ключовий інструмент стратегії розвитку. Науково-аналітична доповідь / за ред. д-ра екон. наук Дейнеко Л.В.; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2019. URL: http://ief.org.ua/docs/sr/304.pdf

5. Ковтун О.А. Державна промислова політика як складова процесу модернізації реального сектора економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. № 6. С. 87-92

6. Анпілогова Ж.Д. Сучасні складові державної промислової політики України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 12. С. 105-108

7. Баліцька В.В., Машталер О.В. Промислова політика – інституційна основа підвищення конкурентоспроможності національної економіки. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.12.14

8. Курінний Є.В. Першочергові правові потреби державної політики України під час активної фази війни. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 80-83 DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-3/17

9. Хілуха О.А., Кузьмін О.Є., Ліпич Л.Г. Управління інтелектуальним капіталом машинобудівних підприємств: теоретичні та прикладні положення: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 200 с. URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2023/Khiluha_2014_200.pdf

Література APA (транслітерація):

1. Lavruk, O. (2018). Sutnist poniattia derzhavnoi polityky. *Universytetski naukovi zapysky*, (67-68), 254–263. https://old.univer.km.ua/visnyk/1803.pdf

2. Lutskyi, M. (2023). Transformatsiia derzhavnoi polityky u suchasnykh umovakh z metoiu dosiahnennia yii efektyvnosti. *Vcheni*

zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriia: Publichne upravlinnia ta administruvannia, 34 (73)(1), 58–62. https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.1/11

3. Andriichuk, T. (2021). Derzhavna polityka spryiannia rozvytku hromadianskoho suspilstva: problemy orhanizatsiino-funktsionalnoho zabezpechennia. *Politychni doslidzhennia,* (2), 80–96. https://doi.org/10.53317/2786-4774-2021-2-4

4. Deineko, L., Kushnirenko, O., Tsyplitska, O., Sheludko, E., Hakhovych, N., Zavhorodnia, M., Zarudna, O., & Deineko, O. (2019). Promyslova polityka yak kliuchovyi instrument stratehii rozvytku. Naukovo-analitychna dopovid. U L. Deineko (Red.). DU «In-t ekon. ta prohnozuv. NAN Ukrainy». https://www.researchgate.net/profile/Olena-Tsyplitska/publication/342047741_Promislova_politika_ak_klucovij_instrument_strategii_rozvitku_Naukovo-analiticna_dopovid/links/5edf87cba6fdcc476890fe2e/Promislova-politika-ak-klucovij-instrument-strategii-rozvitku-Naukovo-analiticna-dopovid.pdf?_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIiwicGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIn19

5. Kovtun, O. (2010). Derzhavna promyslova polityka yak skladova protsesu modernizatsii realnoho sektora ekonomiky. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, (6), 87–92.

6. Anpilohova, Zh. (2012). Suchasni skladovi derzhavnoi promyslovoi polityky Ukrainy. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, (12), 105–108.

7. Balitska, V., & Mashtaler, O. (2020). Promyslova polityka – instytutsiina osnova pidvyshchennia konkurentospromozhnosti natsionalnoi ekonomiky. *Efektyvna ekonomika*, (12). https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.14

8. Kurinnyi, Ye. (2023). Pershocherhovi pravovi potreby derzhavnoi polityky Ukrainy pid chas aktyvnoi fazy viiny. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, (3), 80–83. https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-3/17

9. Khilukha, O., Kuzmin, O., & Lipych, L. (2014). *Upravlinnia intelektualnym kapitalom mashynobudivnykh pidpryiemstv: teoretychni ta prykladni polozhennia*. Vezha-Druk. https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2023/Khiluha_2014_200.pdf

У статті здійснено дослідження сутності та змісту поняття державної політики у сфері авіаційної та космічної промисловості в умовах правового режиму воєнного стану, а також проведено аналіз наповнення стратегічних напрямів державної політики у цьому напрямі. Розвиток авіаційної та космічної промисловості в умовах воєнного стану є дуже складним та витратним завданням, однак робота в цьому напрямі має першочергово формуватися на якісній та ефективній державній політиці, що враховуватиме як умови соціально-політичного розвитку держави, так і особливості технологічного процесу сучасності.

Визначено, що ефективність державної політики у досліджуваній сфері залежить від збалансованості процесів забезпечення такої політики. Комплексний підхід в цій сфері має охоплювати правове, організаційне, кадрове, інституційне та фінансово-економічне забезпечення авіаційної та космічної промисловості.

Обґрунтовано, що потребує окремої уваги проблема подолання науково-дослідного та технологічного відставання авіаційної та космічної промисловості від інших держав, необхідності створення сприятливих інвестиційних умов у галузь, розвитку конкурентоспроможного державного та приватного секторів. Розкрито методичні підходи до оцінки ефективності реалізації державної політики, що в свою чергу має стати базисом для оновлення, удосконалення та переосмислення наявної державної політики. Також у статті наведено та обґрунтовано головні пріоритети у сфері авіаційної та космічної промисловості, серед яких виділено: модернізацію виробництва, удосконалення наукоємних технологій, інтеграцію промислового виробництва на європейський та світовий ринок, забезпечення участі галузі у формуванні оборонного потенціалу держави, а також створення сприятливих умов для формування кваліфікованого персоналу для забезпечення функціонування галузі.

Акцентовано увагу на теоретико-правових засадах державної політики у сфері авіаційної та космічної промисловості з урахуванням сучасних викликів. Окреслено роль держави у створенні сприятливого нормативно-правового та інституційного середовища для розвитку високотехнологічного виробництва, залучення інвестицій, модернізації та науково-технічного забезпечення підприємств. Обґрунтовано необхідність формування ефективної кадрової політики, забезпечення безпеки виробничих потужностей та інтеграції до глобального економічного простору. Зроблено висновки щодо значення якісної та ефективної аналітичної діяльності під час формування стратегічних, планових та програмних документів, які формують державну політику у досліджуваній сфері.

Ключові слова: авіаційна промисловість, космічна промисловість, авіаційна та космічна діяльність, державна авіаційна політика, державна космічна політика, авіаційна та космічна галузь, національна безпека, інновації.

Kozak R.O.

THE CONTENT OF STATE POLICY IN THE FIELD OF THE AVIATION AND SPACE INDUSTRY

The article explores the essence and content of the concept of state policy in the field of aviation and space industry under the legal regime of martial law, and provides an analysis of the strategic directions of state policy in this sector. The development of the aviation and space industry during martial law is a highly complex and costly task; however, efforts in this direction must be primarily based on a high-quality and effective state policy that takes into account both the socio-political context of the country's development and the specific features of modern technological processes.

It is determined that the effectiveness of state policy in the studied area depends on the balance of the processes supporting its implementation. A comprehensive approach in this sector must encompass legal, organizational, human resources, institutional, and financial-economic support for the aviation and space industry.

It is substantiated that special attention should be paid to overcoming scientific and technological lag behind other countries, creating favorable investment conditions for the sector, and fostering the development of competitive public and private sectors. Methodological approaches to assessing the effectiveness of state policy implementation are disclosed, which in turn should serve as a foundation for updating, improving, and rethinking the existing state policy.

The article also presents and substantiates key priorities in the aviation and space industry, including: modernization of production, advancement of science-intensive technologies, integration of industrial production into the European and global markets, ensuring the sector's contribution to national defense potential, and creating favorable conditions for training qualified personnel to support the industry's functioning.

Attention is drawn to the theoretical and legal foundations of state policy in the field of aviation and space industry, taking into account current challenges. The role of the state in creating a favorable regulatory and institutional environment for the development of high-tech production, attraction of investment, modernization, and scientific and technological support for enterprises is outlined. The necessity of forming an effective human resources policy, ensuring the security of production facilities, and integration into the global economic space is justified. The article concludes with the importance of high-quality and effective analytical activities in the process of developing strategic, planning, and program documents that shape state policy in the studied field.

Keywords: aviation industry, space industry, aviation and space activities, state aviation policy, state space policy, aerospace sector, national security, innovation.